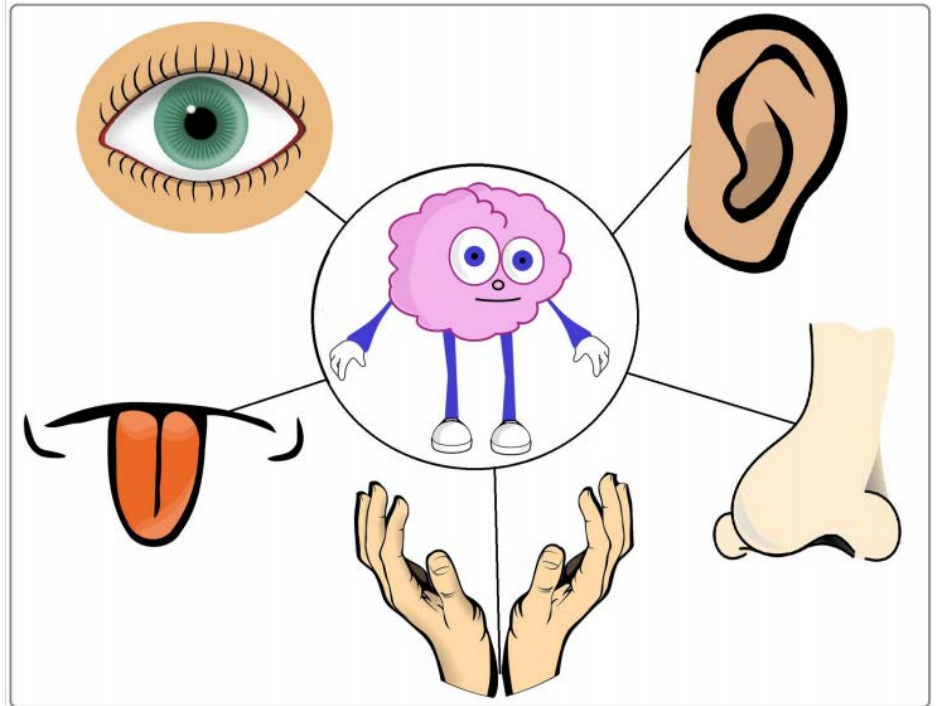

Moje smysly...

Motivační říkanka:

Moje tělo Moje tělo mozek řídí,
oči ty to dobře vidí.
Pod hlavou je krček malý,
na rukách jsou velké svaly.
Na nich máme prstů pět,
spočítáme si je hned.
(jedna, dva, tři, čtyři, pět)
V hrudním koši srdce máme,
do břicha si jídlo dáme.
Nohy obě procvičí se,
venku dobře skotačí se. (zdroj:
predskolaci.cz)

Co ještě může řídit náš mozek?

☐ ZRAK

Co ta očka vidí?
Vidí, vidí, lidi.
Tátu, mámu, holčičku,
kluka, dědu, babičku.
Spolu bydlí v domečku
na zeleném kopečku. (autor: Frantisek Hrubin)

- Kde najdeme na těle oči (na které části těla)?
- Kolik máme očí?
- Jak vypadají? Popis oka
- Jakou mohou mít barvu?
- Víš, jakou máš barvu očí? Poprosíme maminku, aby se podívala do mých očí a řekneme si, jakou barvu očí máme. o Co má stejnou barvu jako tvoje oči?
- K čemu slouží oči? - Lidské oko je párový smyslový orgán reagující na světlo (fotoreceptor), tedy zajišťující zrak (schopnost vidět).
- Jak můžeme oči chránit a před čím? (ostré světlo, slunce, poškození mechanické (BOZP při hře), apod)

Řekni, co vidíš?

- Co vidí tvoje očka? Rozhlédni se kolem sebe a jmenuj nějaký předmět, který vidíš (vyhledávání předmětů kolem sebe, jejich pojmenování, pozornost při naslouchání – neopakovat se)
- Vyhledej, co ti napovím... hledej např. předmět, věc, která má ...červenou barvu....
- Hra „Co se na mě změnilo“ (rozvoj zrakového vnímání, pozornosti i paměti). Jeden jde za dveře a řekneme ostatním, aby si ho pořádně prohlédli. Potom vybrané dítě odejde např. na chvíli za dveře a provede na sobě nějakou změnu (např. obrátí si sundá svetr, rozepne knoflíky atd.). Vráť se a ptá se: Co se na mně změnilo? Úkolem je všimnout si změny.

Kimova hra (posilování zrakové paměti, zapamatovat si viděné)

- Před děti položíme různé předměty – kostku, hrnek, pastelku, jablíčko... a necháme děti chvíli, aby si vše prohlédly. Pak předměty zakryjeme šátkem a děti musí vyjmenovat všechno, co si zapamatovaly.
- Před děti položíme různé předměty – kostku, hrnek, pastelku, jablíčko... a necháme děti chvíli, aby si vše prohlédly. Pak předměty zakryjeme šátkem a jeden tajně odejmeme. Děti musí vyjmenovat, který předmět zmizel.

Jaké to je, když někdo nevidí?

- PH – Hra na slepou bábu
Spolupráce – Pomáháme nevidomému 1. vytvoříme dvojice, jeden ze dvojice má zavázané oči (nevidí) druhý stojí kousek od něho a zkouší ho přivolat k sobě (nevidomý jde za ním podle sluchu) 2. vytvoříme dvojice, jeden ze dvojice má zavázané oči (nevidí) druhý ho vede za ruku vytýčenou trasou s využitím motorického chodníčku) - vidící nevidomému napovídá slovně, na co si dát pozor, kam šlápnout, co bude následovat, apod

□ SLUCH

*Mám dvě uši k naslouchání
a dvě oči na koukání.
Dvě nožičky na chození
a dvě ruce na mazlení*

Kde najdeme uši na těle (na které části těla)?

- Kolik máme uší?
- Jak vypadají? (jsou měkká, tvrdá, hrbolatá, placatá, kulatá apod...) Skládají se ze zevního, středního a vnitřního ucha.
- K čemu slouží uši? Jejich úlohou je zachytit zvukový signál a dovést jej k bubínku. (vysvětlíme si, co je ušní bubínek) Odtud se přenáší pomocí sluchového nervu do mozku. Tam se, stejně jako signály z dalších orgánů těla, zpracovávají a vyhodnocují. Tímto způsobem slyšíme.
- Jak můžeme uši chránit a před čím? (Osobní hygiena vnějšího zvukovodu, opatrnost při potápění (ve špinavé vodě ne), propíchování uší kvůli náušnicím jen u lékaře, omezit pobyt v hlučném prostředí, poškození mechanické (BOZP při hře), apod)

Hádej, co uslyšíš?

Děti sedí v půlkruhu před učitelkou, která má před sebou vytvořenou stěnu z kartonu, aby nebyly vidět předměty, kterými učitelka bude vydávat zvuky. Učitelka vydává zvuky známými předměty, které děti běžně můžou zaslechnout – cinkání sklenice, šustění igelitu, mačkání papíru, šplouchání vody, tleskání rukou, chrastítka, cinkání klíčů, lámání větvičky apod. Děti hádají. Po uhodnutí může učitelka zvuk znovu předvést před zástěnou a spojit ho i s očním kontaktem (menším dětem můžeme nejprve vše předvést s očním kontaktem, potom teprve budou hádat)

P.H.: Hra na roboty

– „Bu-de-me mlu-vit ja – ko ro-bo-ti...“ – společná komunikace na libovolné téma, pohyb do rytmu

Sluchové vnímání při pobytu venku

- Využití rozpočítadla ke hře (rozvoj sluchového vnímání, procvičování rytmu, rozvoj paměti atd.).
- Určit zdroje nejrůznějších zvuků (auto, ptáci, kohout, letadlo, zvířata, atd) - zpřesňování sluchového vnímání. Říkej, co slyšíš kolem sebe
- Hra Kuba řekl – (naslouchání povelům, zpřesňování sluchového vnímání, všimnout si změn)
- Zdokonalovat sluchovou pozornost při naslouchání pravidel při pobytu venku

☐ ČICH

**Hlava, ramena, kolena, palce,
kolena, palce, kolena, palce,
hlava, ramena, kolena, palce,
oči, uši, pusa, nos.**

Postupně jmenujeme části těla, kterých se budeme oběma rukama dotýkat.
Rychlost tempa odříkávání říkanky se během hry zrychluje.

Kde najdeme nos na těle (na které části těla)?

- Kolik máme nosů?
- Jak vypadá? (velký, malý, dlouhý, krátký, špičatý, bambulatý, apod...)
- K čemu slouží nos? Nos je místem, kudy vzduch vstupuje do těla a je hlavní branou dýchání. Nosní sliznice zahřívá a zvlhčuje vdechovaný vzduch z okolí. Nos je čichovým orgánem. Čichová informace je odeslána do mozku, který jednotlivé čichové impulzy rozpozná. Čich je ale nezbytný také pro naše bezpečí! Potřebujeme ho, abychom rozpoznali např. kouř, zkažené potraviny nebo i různé toxické plyny.
- Jak můžeme nos chránit a před čím? (Osobní hygiena, opatrnost při potápění (ve špinavé vodě ne), omezit pobyt v prašném, nezdravém prostředí (roušky, respirátory), poškození mechanické (BOZP při hře – cizí předměty do nosu nepatří), apod)

Lidské tělo (nos) v příslovích a rčeních – co znamená...

- dávat si do nosu = dopřávat si, užívat si něčeho dobrého (často ve spojení s dobrým jídlem a pitím)
- mít nos nahoru = být pyšný, chovat se povýšeně

- jít za nose = jít přímo a podle čichu
- ohrnovat (nad něčím/někým) nos = pohrdat něčím/někým, tvářit se na něco odmítavě, pohrdavě
- strkat do něčeho nos = plést se do něčeho, co se nás netýká, být zvědavý, někdy až příliš
- něco mu přeletělo přes nos = je ve špatné náladě kvůli maličkosti
- vodit někoho za nos = někoho šidit, dělat si z někoho blázny (stejný význam má také tahat někoho za nos)
- před nose = velmi těsně, často se používá ve spojení utekl mu těsně před nose, nebo udělal někomu něco před nose = udělal to těsně před ním

Poznáš podle čichu, co je schované v pytlíku?

Připravíme si několik stejných neprůhledných papírových (plátěných) pytlíků a vložíme do každého věc, která vydává zvláštní vůni (např. nakrájenou cibuli, mletou kávu, hřebíček, kousky mýdla, navoněná vata, levandulový květ, pomerančovou kůru, skořici, vanilku atd. Pytlíčky si posíláme, čicháme k nim a hádáme, co by v nich mohlo být.

Čichové vnímání při pobytu venku

- Vnímát vůně venku – rostliny, květiny, les, kouř z komína, spodiny aut ...Která vůně ti je příjemná a která ne?
- Vnímát vůně u obchodů - např. vycházka k pekárně
- Poznávat některé květiny podle vzhledu i vůně
- Vnímát vůně z kuchyně – co bude asi dnes k obědu?

CHUŤ

Než do břicha jídlo dáme,
jazyčkem ho ochutnáme.

Kde najdeme jazyk na těle (na které části těla)?

- Kolik máme jazyků?
- Jak vypadá? (velký, malý, dlouhý, krátký, špičatý, bambulatý, růžový, apod...)
- K čemu slouží jazyk? Lidský jazyk je sval, který má několik funkcí. Jsou na něm zóny, které rozpoznávají chutě, pomáhá při jídle a trávení, posouvá potravu a rozpoznává studené nebo horké, kyselé nebo sladké apod. Je také velmi důležitý v mluvené řeči.

Jazyková chvílka – cvičení ohebnost jazyka **PROCVIČOVÁNÍ MOTORIKY JAZYKA (i mluvidel)**

- vypláznutí jazyka
- jazyk z pusy ven, uvolněným jazykem pohybovat zleva doprava a zpět (jazyček se rozhlíží)
- zasouvání jazyka (jazyk se schoval)
- vyplazovat a schovávat jazyk jako čert
- olizování spodního a pak horního rtu (tzv. houpačka)
- olizování rtů dokolečka jedním směrem
- vytvářet jazykem boule v zavřené puse (dítě zavře pusu a jazykem zatlačí do pravé i levé tváře, pod nos i směrem k bradě)
- Jazykem se dotknout středu horního rtu, potom dolního rtu, ústa otevřená.
- Jazykem se dotknout pravého a potom levého koutku, ústa jsou otevřená.

- Přisávání jazyka na patro – jazyk je silou přitisknutý po celé ploše na patro – průprava je klapání „kopyt“ koně. Ústa jsou otevřená.

Ochutnávka ovoce a zeleniny – připravíme si několik druhů ovoce a zeleniny, které můžeme společně s dětmi nejprve prohlížet, pojmenovat, omýt a pak nakrájet na kousky, které vyskládáme na velký táč a budeme společně poznávat potraviny podle čichu nebo chuti.

- Čichám, čichám... poznej potraviny podle čichu se zavázanýma očima

Ochutnávka nápojů – připravíme si několik nápojů z vody ochucených cukrem, solí, octem, mléko apod. Děti si lžičkou (každý bude mít svou) naberou a ochutnávají, hodnotí a pojmenovávají chuť.

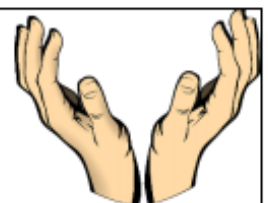
Co mi chutná – vystřihování potravin z letáků, nalepování na papírový talíř

☐ HMAT

Ruce, ruce, ručičky,
máme hbité prstíčky,
máme hebké dlaně,
zatleskáme na ně.

(rytmizace s vytleskáváním a procvičením prstů)

RUKA

-je horní díl končetiny lidského těla, který umožňuje spolupráci jedince s okolím a manipulaci s předměty. Základní funkcí ruky je schopnost úchopu umožněná díky palci protistojnému oproti ostatním prstům. Ruka se skládá ze zápěstí a pěti prstů.

- Kde najdete na lidském těle ruku?
- Z jakých částí se skládá horní končetina?
- Díky čemu se ruka hýbe?
- Kolik máme rukou?
- Která ruka je pravá x levá?
- Jak vypadají? (části rukou – dlaně, prsty, zápěstí, nehty, klouby. Vyjmenujeme si názvy prstů)
- K čemu slouží ruce? – Ruka dokáže dělat, co se nám zachce – pracovat, jíst, hrát na hudební nástroj apod. Slouží k uchopování předmětů a manipulací s nimi, k hlazení od maminky,
- Jak můžeme ruce chránit a před čím? (Nejběžnější formou ochrany rukou je mytí rukou, rukavice, krémy, které chrání ruce před poškozením mechanickým – řezné rány, odřeniny, popáleniny, pozor na pády, zlomeniny (BOZP při hře), apod)

PALEČEK A JEHO KAMARÁDI (autor: František Hrubín)

- Vyslechnutí veršované pohádky
- Upevnění si názvu jednotlivých prstů
- Vytleskat si názvy prstů (rozklad slov na slabiky, rytmizace) - pa-lec; pro-střed-ní-ček; atd.
- Jednoduchá reprodukce – volné vyprávění, zopakování příběhu pomocí otázek: o Co chtěl k jídlu Paleček? o Z jakého stromu padaly v lese šišky? o Koho zavolal Prostředníček, Prsteníček na pomoc? o Který z prstů byl nejchytřejší? o Co znamená "dělat drahoty"? o Kolik bylo dohromady kamarádů?
- Dramatizace příběhu, nácvik rýmovaného textu
- Zkoumání a ohmatávání šišek, rozlišování hmatem – borové x smrkové

Paleček a jeho kamarádi (F.Hrubin)

„Mámo, usmaž koblížky!“

„Až mi dojdeš na šišky,
nemám už čím topit synku,
dělej něco pro maminku!“

V lese bum,bum,bum,
šiška jako dům,
za ní druhá, po ní třetí
z vysokého smrku letí.

Paleček je dávno v lese,
sám však šišku neunes.
Jde okolo školáček
jménem Ukazováček.
Okoukne ji, pak se sehne,
ale šíškou ani nehne.

Zavoláme prostředníčka:
Prostředníčku, pomoz nám!“
Chlapečkovi zrudla líčka:
nadarmo se namáhám!“
Zavoláme Prsteníčka:
„Prsteníčku, tak co Ty?“
Chlapečkovi zrudla líčka:
„Šiška dělá drahoty.“

Zavoláme na Malička:
„Pojď Maličku, pomoz nám!“

Maliček je chytrá hlava,
kamarádům rady dává:
„Ty jdi sem a ty jdi tam,
čekejte až zavolám!“

„Tak teď! Hej rup! Už ji nesem...“
Vracejí se domů lesem,
máma jim dá za šišku
cukrovanou koblížku.

Otiskování nabarvené dlaně prstovou barvou na papír (vnímat vlhkost, teplotu barvy, vlastnost materiálu, dotyk – vnímat přítlak při otiskování) • Vytvoření koláže z otisků rukou – sluníčko

Hmatové vnímání při pobytu venku

- Zdokonalovat hmatovou motoriku při oblékání, zavazování, zapínání, obouvání...
- V lese – vnímat změnu povrchu, překážky i sklon cesty (hmatová práce nohou)
- Sběr šišek a jiného přírodního materiálu pro další využití
- Na pískovišti – hry s pískem, vlastnosti písku – hrubý, jemný, mokrý, hladký, apod
- Ohmatávat kůru stromů a jiných přírodnin – je hladká, drsná, keř píchá, šimrá, apod
- Pohybové aktivity na průlezkách – lanová dráha, horolezecká stěna (úchopy)
- Kreslení klacíkem do písku, hlíny; kreslení křídami na chodník

- **Nácvik říkanky poslechem a opakováním**

Nač má člověk smyslů pět

Nač má člověk smyslů pět?

Aby mohl poznat svět.

Hmatem pozná, co je hladké,

chuť mi poví, co je sladké. Čich,

ten vždycky vyzvoní, když mi něco nevoní.

Zrak mi slouží ke koukání a sluch zase k poslouchání.

- Dobrý den, dobrý den, hezký den zas dneska máme, společně si zazpíváme...

Popletená písnička

Já do lesa nepojedu,

skáče tam pes s myslivcem

Kočka dírou nepoleze a pec spadla v chalupě.

Prší, prší, jen se leje, auto troubí k výletu,

na luka hned pojedeme až písničky rozpletu...

♪ Pomíchané písničky v košíku – písničku si zavoláme a správně ji zazpíváme aneb poznej písničku podle melodie (rozvíjíme fonemický sluch) - zabroukáme melodii písničky, dítě má za úkol poznat píseň. Písničku si společně zazpíváme

P.H.: Děti si stopnou do půlkruhu nebo do řady vedle sebe tak, aby viděly na moderátora hry. Ten je k

nim otočen čelem a **zpívá nebo říká:**

Hlava, ramena, kolena, palce,

kolena, palce, kolena, palce,

hlava, ramena, kolena, palce,

oči, uši, pusa, nos.

Při odříkávání **částí těla** se jich v ten moment **dotýkáme:**

hlava – dotkneme se oběma rukama svršku hlavy

ramena – u hrudníku si zkřížíme ruce, levou dlaní se dotkneme pravého ramene a naopak

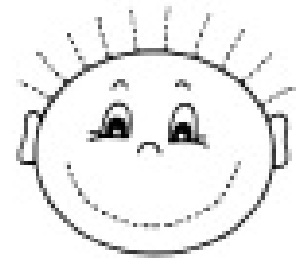
kolena – mírně se předkloníme a pláceme dlaněmi do kolenou

palce – mírně podřepneme tak, abychom se mohli dotknout křížem palců na noze

Moderátor **odříkává a provádí pohyby**, přičemž pozoruje, jak děti plní dané úkoly. Kdo udělá špatně nebo pozdě pohyb, vypadává ze hry. Tempo se postupně zrychluje.

Dokresli každému usmívajúcej se pusinku a vlásky. Potom pro ňe vymysli jména.

TĚLO

